

De euro is te weinig waard

Auteur(s):

Straaten, A.J. van

De auteur was tot 1987 onderdirecteur van De Nederlandsche Bank.

Verschenen in:

ESB, 81e jaargang, nr. 4078, pagina 878, 23 oktober 1996

Rubriek:**Trefwoord(en):**

eu, emu, monetaire, economie

Wat zijn overwegingen om de beginwaarde van de euro te kiezen?

Bij het invoeren van een uniforme munt in de Europese Unie heeft men ook een keuze moeten maken voor de beginwaarde van deze munt. Bij deze keuze spelen twee aspecten een rol. Ten eerste het niveau van die waarde, ten tweede het gemak waarmee de oude nationale munten in nieuwe euro's kunnen worden omgerekend. De keuze van de EU, 1 euro = 1 ecu, ongeveer f. 2,15, is wat dit betreft een gemiste kans.

Een volwaardige munt

Een 'volwaardige' munt is een munt waarvan de opbouw van de circulatie geen sporen van voorafgaande inflatie draagt. Dat is het geval als de rol van de oorspronkelijk laagste coupures (zoals de de cent) in het contante betalingsverkeer volledig is uitgespeeld. In Nederland was tot aan de tweede wereldoorlog de kleinste munt die van een halve cent. In 1983 werd het één-centstuk uit de circulatie genomen en voor het behoud van onze stuiver valt niet in te staan. Ook in andere landen zijn de oorspronkelijk kleinste munten uit de circulatie verdwenen of spelen daar geen wezenlijke rol meer, zoals de Duitse pfennig of de centime in Frankrijk, België en Zwitserland.

Een volwaardige euro-munt staat in mijn visie voor een muntenstelsel, waarbij de prijzen in de sfeer van de dagelijkse levensbehoeften kunnen worden uitgedrukt in een getal met zo weinig mogelijk cijfers voor de komma, en waarbij de twee cijfers achter de komma voor een gezinshuishouding en de detailhandel nog een wezenlijk en relevant onderdeel van het te betalen bedrag uitmaken.

In landen als Italië, Griekenland, Portugal en Spanje zal de overgang naar de euro als een zeer welkome geldsanering worden ervaren; in landen als Nederland, Duitsland en misschien Frankrijk waarschijnlijk niet zo zeer. Het Verenigd Koninkrijk en Ierland gaan er vanuit een oopunt van geldsanering zelfs op achteruit.

Welke waarde?

Het mag worden betwijfeld of de euro-cent (thans gelijk aan 2,15 Nederlandse cent) binnen het contante betalingsverkeer meer dan een symbolische betekenis zal krijgen. Te vrezen valt dat zo'n muntstuk door gebrek aan 'substantie' vroeg of laat weer uit de circulatie verdwijnt. Hecht men waarde aan een volmaakte munt voor Europa, dan zou de waarde van de euro aanmerkelijk hoger moeten worden vastgesteld dan die van één ecu.

Wat ons land betreft, kan worden waargenomen dat de waarde van de gulden in 1936 op basis van consumptieprijzen ruim 15 maal hoger was dan die van nu, en dat de goudprijs voor de devaluatie van de gulden in 1936 minder dan een twaalfde bedroeg van de huidige. Daar geen behoefte zal bestaan aan terugkeer naar een muntstuk van een halve cent, die destijds nog een rol in het contante betalingsverkeer speelde, zou vanuit de Nederlandse alsook de Europese optiek een voldoende geldsanering worden bereikt als de waarde van de euro tussen de vijf en de tien gulden komt te liggen. In historisch perspectief zou dat redelijk aansluiten bij de Belgische en Franse franc en de Rijksmark van voor de eerste wereldoorlog, toen deze op basis van de toenmalige goudpariteiten een waarde hadden van resp. 48, 48 en 59,25 cent.

Nu de ecu als mandje van Europese valuta zijn betekenis verliest, kan voor de waarde van de euro eigenlijk ieder willekeurig bedrag worden gekozen.

Omrekening

Door de hoogte van de euro te koppelen aan die van de ecu zal de omrekening van de verschillende nationale munten naar de gemeenschappelijke munt plaatsvinden met vrij ingewikkelde getallen, met veel cijfers voor of achter de komma. Dit lijkt onontkoombaar, maar het zou mogelijk zijn geweest om dergelijke moeilijkheden in een aantal gevallen te verzachten. Dat zou gekund hebben door de waarde van de euro niet te baseren op de ecu, maar rekening te houden met onderlinge koersverhoudingen tussen nationale valuta.

Om dit toe te lichten biedt de matrix van valutakoersen zoals die dagelijks in diverse kranten wordt afgedrukt, een handvat. Men kan constateren dat 50 Belgische franken ongeveer gelijk zijn aan een Engels pond, dat 1000 lires thans vrijwel gelijk zijn aan een Duitse mark,

dat in de gulden drie Franse franken gaan en dat 10 guldens vrijwel gelijk zijn aan 9 DM. De waarde van de euro zou kunnen worden bepaald uitgaande van het kleinste gemene veelvoud van de waarden van enkele belangrijke muntsoorten. In dat geval zou de euro via een vrij eenvoudig getal (omrekeningskoers) aan de waarde van enkele van de voornaamste valuta gekoppeld zijn. Dat zou de overgang naar de gemeenschappelijke munt voor een deel van het publiek in de Europese Unie enigermate vergemakkelijken. Weliswaar wordt de omzetting van ecu-contracten in euro-contracten dan gecompliceerder, maar dit is van minder belang aangezien deze contracten over het algemeen zijn afgesloten door professionele geldgevers en geldnemers.

Wil deze opzet echt tot z'n recht komen, dan zijn ook een aantal kleine koerscorrecties tussen nationale munten onvermijdelijk. Vanzelfsprekend zou dit moeilijke onderhandelingen vergen. De kans lijkt daarom groot dat de Raad van Ministers de voorkeur zal blijven geven aan koppeling met de 'politiek neutrale' ecu.

Tot besluit

De introductie van de euro biedt een kans om een algehele muntsanering binnen de Europese Unie door te voeren. Of eigenlijk: bood. Een beschouwing over de wenselijke waarde van de euro kan in dit stadium worden gezien als mosterd na de maaltijd. Een gemiste kans derhalve, tenzij de overgang naar de EMU wordt uitgesteld natuurlijk ...